

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-116 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 06-53/689-196
Karar Tarihi : 20.7.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **İl. Başkan** : Tuncay SONGÖR
Üyeler : Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
Süreyya ÇAKIN, Rıfki ÜNAL.

B. RAPORTÖRLER : K.Oğuz KARAKOÇ, Muhammed GÜNDOĞDU

C. ŞİKÂYET EDEN : Resen

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILANLAR** : Türkiye'de tüketici kredileri veren ve mevduat toplayan bankalar

E. DOSYA KONUSU: Bankaların Türkiye Bankalar Birliği'nde (TBB) aldıkları karar sonucunda, mevduat ve konut kredisi faiz oranlarını aynı düzeyde belirledikleri iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** 28-29.6.2006 tarihli Sabah Gazetelerinde yayımlanan köşe yazısı ve haberlerde, Bankaların Bankalar Birliği'nde aldıkları karar sonucunda mevduat ve konut kredisi faiz oranlarını aynı düzeyde belirledikleri iddiaları üzerine konuyla ilgili resen inceleme yapılması kararlaştırılmış, konuyla ilgili yapılan incelemeler sürerken, 3.7.2006 tarih ve 4371 sayılı Kurum kayıtlarına intikal eden Tüketiciler Birliği Genel Başkanı Av. Bülent Deniz imzalı dilekçede de, söz konusu haberlere atıfta bulunularak, haberde yer alan bilgilerin doğru olması halinde TBB'nin bu kararının 4054 sayılı Kanun açısından rekabeti ortadan kaldıran bir karar olduğu, bu nedenle TBB ve sair ilgililer hakkında soruşturma yapılarak yasada öngörülen yaptırımların uygulanması istenmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Basında yer alan iddialar üzerine 3.7.2006 tarih ve 234 sayılı karar çerçevesinde resen inceleme yapılması kararlaştırılmış ve bunun üzerine düzenlenen 13.7.2006 tarih ve 2006-4-116/İİ-06-KOK sayılı İlk İnceleme Raporu, 17.7.2006 tarih ve REK.0.08.00.00-110/175 sayılı Başkanlık Önergesi ile 06-53 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, yapılan araştırma ve değerlendirmeler sonucunda, 3-10.7.2006 tarihleri arasındaki faiz oranlarının çeşitliliği ışığında, Kanun'un 40 maddesi uyarınca konuyla ilgili bir önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

50 I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

İnceleme konusu itibarıyla, mevduat toplama faaliyetinin temel bankacılık hizmetlerinden biri olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, bireysel krediler içinde yer alan konut kredilerinin de taşıt ve ihtiyaç kredilerinden farklı bir faiz düzeyine ve farklı bir teminata dayanmasından ötürü konut kredilerinin ayrı bir pazar oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında ilgili ürün pazarı, “mevduat pazarı ve konut kredileri pazarı” olarak tanımlanmıştır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürün pazarında faaliyet gösteren bankaların bu hizmetlerini benzer koşullarda tüm Türkiye çapında yürüttüklerinden dolayı ilgili coğrafi pazar, “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

Konuyu inceleyen raportörlerce ilgili haberlerin doğru olup olmadığının anlaşılması için değişik tarihlerde Reuters haber kanalından bankaların mevduat ve konut kredisi faiz oranları incelenmiştir.

Bireysel krediler faiz oranları tablosu (Kaynak: Reuters)

BBKFO Bireysel Kredi F													
İSTANBUL,10 TEMMUZ (REUTERS)													
(YANINA YILDIZ KONANLAR BUGUNKU DEGİSİKLİĞİ GOSTERMEKTEDİR.)													
(-) KREDİLERİN KULLANDIRILMADIGINI DEGİSİKLİĞİ GOSTERMEKTEDİR.)													
BANKA	TUKETİCİ (%)				TASİT (%)				KONUT (%)				TARİH
	6AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	6AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	24AY	%DEĞ	
AKBANK	2.39	0.40	2.39	0.40	2.05	0.40	2.05	0.40	2.00	0.40	2.00	0.40	03/07
ANADOLU	2.75	0.50	2.75	0.50	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.25	1.90	0.25	28/06
ARAB TU	2.35	0.40	2.35	0.40	2.25	0.85	2.25	0.85	N/A	N/A	N/A	N/A	12/06
BANK EU	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	22/06
DENİZBA	2.30	0.05	2.30	0.05	2.05	0.10	2.05	0.10	2.05	0.10	2.05	0.10	29/06
FINANSB	2.19	0.20	2.19	0.20	1.80	0.15	1.80	0.15	1.58	0.08	1.58	0.08	04/07
GARANTI	2.19	0.20	2.19	0.20	1.90	0.25	1.90	0.25	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07
HALKBAN	2.10	0.31	2.10	0.31	2.05	0.56	2.05	0.56	2.00	0.56	2.00	0.56	03/07
HSBC	2.39	0.40	2.39	0.40	2.05	0.41	2.05	0.41	2.00	0.41	2.00	0.41	03/07
IS BANK	2.45	0.55	2.45	0.55	2.05	0.40	2.05	0.40	2.00	0.40	2.00	0.40	03/07
KOCBANK	2.30	0.45	2.30	0.45	1.90	0.15	1.90	0.15	1.90	0.15	1.90	0.15	29/06
OYAK BA	2.35	0.60	2.35	0.60	1.95	0.40	1.95	0.40	2.00	0.45	2.00	0.45	03/07
*SEKERBA	2.29	0.00	2.29	0.00	2.14	0.00	2.14	0.00	2.09	0.00	2.09	0.00	10/07
TEB	2.34	0.15	2.34	0.15	1.95	0.00	1.95	0.00	1.95	0.05	1.95	0.05	04/07
TEKFEN	2.50	0.00	2.50	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	03/07
TEKSTİL	2.20	0.11	2.20	0.11	2.05	0.20	2.05	0.20	2.00	0.11	2.00	0.11	05/07
TURKISH	2.50	0.00	2.75	0.00	2.25	0.00	2.50	0.00	2.25	0.00	2.50	0.00	28/06
VAKIFBA	2.35	0.46	2.35	0.46	2.05	0.40	2.05	0.40	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07
YAPI KR	2.30	0.00	2.30	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	03/07
ZIRAAT	2.10	0.15	2.10	0.15	1.95	0.20	1.95	0.20	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07

06-53/689-196

(ISTANBUL HABER MERKEZİ), 0212-3507000, FAX 0212-3507007,
istanbul.newsroom@reuters.com)

ISTANBUL, 3 TEMMUZ (REUTERS)

70	BANKA	TUKETICI (%)				TASIT (%)				KONUT (%)				TARİH
		6AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	6AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	12AY	%DEĞ	24AY	%DEĞ	
	*AKBANK	2.39	0.40	2.39	0.40	2.05	0.40	2.05	0.40	2.00	0.40	2.00	0.40	03/07
	ANADOLU	2.75	0.50	2.75	0.50	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.25	1.90	0.25	28/06
	ARAB TU	1.95	0.00	1.95	0.00	1.40	0.00	1.40	0.00	N/A	N/A	N/A	N/A	19/06
	B.DI RO	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	05/06
	BANK EU	1.99	0.58	1.99	0.58	1.59	0.18	1.59	0.18	1.59	0.18	1.59	0.18	22/06
	DENIZBA	2.30	0.05	2.30	0.05	2.05	0.10	2.05	0.10	2.05	0.10	2.05	0.10	29/06
	FINANSB	1.99	0.00	1.99	0.00	1.65	0.00	1.65	0.00	1.50	0.00	1.50	0.00	26/06
	*GARANTİ	2.19	0.20	2.19	0.20	1.90	0.25	1.90	0.25	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07
80	*HALKBAN	2.10	0.31	2.10	0.31	2.05	0.56	2.05	0.56	2.00	0.56	2.00	0.56	03/07
	*HSBC	2.39	0.40	2.39	0.40	2.05	0.41	2.05	0.41	2.00	0.41	2.00	0.41	03/07
	*ISBANK	2.45	0.55	2.45	0.55	2.05	0.40	2.05	0.40	2.00	0.40	2.00	0.40	03/07
	KOCBANK	2.30	0.45	2.30	0.45	1.90	0.15	1.90	0.15	1.90	0.15	1.90	0.15	29/06
	*OYAK BA	2.35	0.60	2.35	0.60	1.95	0.40	1.95	0.40	2.00	0.45	2.00	0.45	03/07
	SEKERBA	2.29	0.35	2.29	0.35	2.14	0.45	2.14	0.45	2.09	0.50	2.09	0.50	27/06
	TEB	2.19	0.20	2.19	0.20	1.95	0.30	1.95	0.30	1.90	0.30	1.90	0.30	27/06
	*TEKFEN	2.50	0.00	2.50	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	03/07
	TEKSTİL	2.09	0.00	2.09	0.00	1.85	0.00	1.85	0.00	1.89	0.00	1.89	0.00	28/06
	TURKISH	2.50	0.00	2.75	0.00	2.25	0.00	2.50	0.00	2.25	0.00	2.50	0.00	28/06
90	*VAKIFBA	2.35	0.46	2.35	0.46	2.05	0.40	2.05	0.40	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07
	*YAPI KR	2.30	0.00	2.30	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	1.90	0.00	03/07
	*ZIRAAT	2.10	0.15	2.10	0.15	1.95	0.20	1.95	0.20	1.90	0.30	1.90	0.30	03/07

Yukarıda 3 ve 10 Temmuz tarihlerine ait tablolarda Türkiye’de kredi veren bankaların bu tarihler itibarıyla tüketici, taşıt ve konut kredileri faiz oranları gösterilmektedir. Faiz oranları sütununun yanındaki değişim değerlerinden faiz oranlarının Haziran ayının son haftasındaki piyasalarda görülen değişimden etkilendiği ve yükseldiği görülmektedir. Ancak 3 Temmuz tarihli tabloya bakıldığında 18 bankanın konut kredilerine 7 farklı faiz oranı uyguladığı, 8 bankanın faiz oranının %1,90, 5 bankanın %2,00, birer bankanın¹ ise %1,50, 1,89, 2,05, 2,09, 2,25 ve 2,50 gibi oranlardan konut kredisi verdiği görülmektedir.

10 Temmuz tarihli tabloya bakıldığında ise, yine 18 bankanın 7 farklı fiyat uyguladığı, 8 bankanın %1,90, 5 bankanın %2,00, birer bankanın %1,58, 1,95, 2,05, 2,09, 2,25 ve 2,50 oranlarından konut kredisi sağladığı görülmektedir.

Türk Lirası mevduat faiz oranları tablosu (kaynak Reuters)

TLMFO		TL Mevduat Oran								
ISTANBUL, 6 TEMMUZ (REUTERS)										
(YANINA YILDIZ KONANLAR BUGUNKU DEGİSİKLİĞİ GOSTERMEKTEDİR.)										
BANKA İSMİ	MIK	1-AY	%DEĞ	3-AY	%DEĞ	6-AY	%DEĞ	1-YIL	%DEĞ	TARİH
A BANK	—	19.50	0.75	18.25	0.00	17.75	0.00	17.75	0.00	28/06
ADABANK	—	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	03/07

¹ Sadece Turkishbank 12 aylık konut kredisine %2,25, 24 aylık konut kredisine de %2,50 faiz uygulamaktadır.

06-53/689-196

AKBANK	<20BIN	17.00	3.00	17.00	3.00	17.00	3.00	17.00	3.00	03/07
ANADOLUBANK		16.20	1.50	16.20	1.50	13.75	1.00	13.20	0.50	17/06
*ARAB TURK		16.50	1.50	16.75	1.75	15.50	0.25	15.50	1.50	06/07
B.DI ROMA		15.00	0.00	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	03/07
BANK EUROP		16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	22/06
DENIZBANK	<25000	15.75	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	29/06
FINANSBANK		15.50	0.00	16.00	0.00	15.50	0.00	15.50	0.00	04/07
GARANTI	<5000	15.00	0.00	15.00	0.00	15.00	0.00	15.00	0.00	03/07
HALKBANK	<5 BIN	15.00	0.00	15.00	0.00	15.00	0.00	15.00	0.00	04/07
HSBC		17.00	0.75	17.00	0.50	17.00	0.25	17.00	0.00	03/07
IS BANKASI	<30 BIN	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	03/07
KOCBANK		16.00	0.00	16.00	0.00	16.25	0.00	16.50	0.00	28/06
MNG BANK		15.00	0.00	17.00	0.00	17.50	0.00	18.00	0.00	03/07
OYAK BANK		16.00	1.25	15.75	1.25	15.75	1.50	15.75	1.50	03/07
SEKERBANK	<50 BIN	16.25	2.00	17.50	1.75	17.75	1.75	17.75	1.25	26/06
TEB		17.50	1.50	17.50	1.50	17.50	1.50	17.50	1.50	04/07
TEKFEN BAN		17.00	0.00	17.50	0.00	17.50	0.00	17.50	0.00	03/07
TEKSTILBAN		18.00	1.75	18.00	1.75	18.00	2.00	17.50	1.75	05/07
TURKISH BA	<250 BI	16.50	1.50	16.75	1.50	16.75	1.50	15.50	0.50	29/06
VAKIFBANK		16.00	0.00	16.00	0.00	16.50	0.00	17.00	0.00	03/07
YAPI KREDI	<25BIN	16.00	0.00	16.00	0.00	16.25	0.00	16.50	0.00	03/07
ZIRAAT BAN	<20BIN	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	03/07

(ISTANBUL HABER MERKEZI), 0212-3507000, FAX 0212-3507007,
istanbul.newsroom@reuters.com

ISTANBUL, 3 TEMMUZ (REUTERS)

(YANINA YILDIZ KONANLAR BUGUNKU DEGISIKLIGI GOSTERMEKTEDIR.)										
BANKA ISMI	MIK	1-AY	%DEG	3-AY	%DEG	6-AY	%DEG	1-YIL	%DEG	TARİH
A BANK		19.50	0.75	18.25	0.00	17.75	0.00	17.75	0.00	28/06
*ADABANK		10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	10.00	0.00	03/07
AKBANK	<20BIN	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	26/06
ANADOLUBAN		16.20	1.50	16.20	1.50	13.75	1.00	13.20	0.50	17/06
ARAB TURK		15.00	2.00	15.00	2.00	15.25	2.25	14.00	1.00	22/06
*B.DI ROMA		15.00	0.00	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	03/07
BANK EUROP		16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	22/06
120 DENIZBANK	<25000	15.75	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	16.00	0.00	29/06
FINANSBANK		15.50	1.50	16.00	1.75	15.50	1.50	15.50	1.50	26/06
GARANTI	<5000	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	26/06
HALKBANK	<5 BIN	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	15.00	1.00	27/06
HSBC		16.25	1.25	16.50	0.50	16.75	0.75	17.00	0.50	27/06
IS BANKASI	<30 BIN	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	14.00	0.00	26/06
KOCBANK		16.00	0.00	16.00	0.00	16.25	0.00	16.50	0.00	28/06
MNG BANK		15.00	-0.50	17.00	1.50	17.50	2.50	18.00	3.00	26/06
OYAK BANK		14.75	-0.50	14.50	0.00	14.25	0.25	14.25	0.25	19/06
SEKERBANK	<50 BIN	16.25	2.00	17.50	1.75	17.75	1.75	17.75	1.25	26/06
130 TEB		16.00	1.00	16.00	1.00	16.00	1.00	16.00	1.00	27/06
*TEKFEN BAN		17.00	0.00	17.50	0.00	17.50	0.00	17.50	0.00	03/07
TEKSTILBAN		16.25	0.00	16.25	0.00	16.00	0.25	15.75	15.75	28/06
TURKISH BA	<250 BI	16.50	1.50	16.75	1.50	16.75	1.50	15.50	0.50	29/06
VAKIFBANK		16.00	1.00	16.00	1.00	16.50	1.50	17.00	2.00	26/06
YAPI KREDI	<25BIN	16.00	2.00	16.00	2.00	16.25	2.25	16.50	3.00	27/06
ZIRAAT BAN	<20BIN	14.00	1.00	14.00	1.00	14.00	1.00	14.00	1.00	27/06

140 Yukarıda 3 ve 6 Temmuz tarihlerine ait tablolarda Türkiye’de mevduat toplayan bankaların bu tarihlerde mevduata verdikleri faiz oranları gösterilmektedir. 6 Temmuz tarihinde 24 bankanın 1 aylık vadede, %14’le-%19,50 arasında değişen oranlarda 13 farklı fiyat teklifinin olduğu, 3 aylık vadede %10’la-%18,25 arasında 11 farklı fiyat teklifinin olduğu, 6 aylık vadede %10’la-%18 arasında 14 farklı fiyat teklifinin bulunduğu, 1 yıllık vadede %10’la %18 arasında 13 farklı fiyat teklifinin bulunduğu görülmektedir. 3 Temmuz tarihli veriler de bu oran çeşitliliğine paralellik göstermektedir.

J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

150 Temel olarak bankalar, tasarruf sahiplerinden mevduat toplayıp, çeşitli amaçlarla fon talep edenlere fon sağlayan finansal araçlardır. Bu anlamda bankaların, tasarruf sahiplerinden topladıkları fona mevduat, fon talep edenlere sağladıkları fonlara da kredi denmektedir. Tüm bankaların yasayla üye olmak zorunda oldukları Türkiye Bankalar Birliği çatısı altında toplanarak bankaların mevduat faizlerini %17’nin üzerine çıkmayacak şekilde uzlaşmaları ve konut kredileri faiz oranlarını aynı anda %2’ye çıkarmaları ve bu konuda karar almaları 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi anlamında rekabetin açıkça kısıtlanması anlamına gelirdi.

160 Dosya da yer alan 28.6.2006 tarihli haberde, bankaların TBB’de yaptıkları toplantıyla faiz oranlarını %17’nin üstüne çıkarmama konusunda prensip kararı aldıkları, diğer taraftan, 29.6.2006 tarihli köşe yazısında da, 27 Haziranda bütün bankaların faiz oranlarını %2 olarak belirledikleri iddia edilmektedir.

170 Tüm bu iddialara rağmen, konut kredilerinde 3 ve 6 Temmuz tarihli konut kredisi faiz oranı tabloları incelendiğinde, iddia edildiği gibi bütün bankaların faiz oranlarını aynı gün %2’ye çıkarmadığı, aksine bu dönemde konut kredisi faiz oranlarının %1,50-%2,50 arasında 7 farklı fiyat seviyesinde seyrettiği görülmüştür.

170 Bunun yanı sıra, 3 ve 6 Temmuz tarihlerine ait mevduat faiz oranları incelendiğinde, haberde yazılanların aksine değişik vadelerde mevduat faiz oranlarının %10’dan başlayarak %19,50’ye kadar ulaştığı, farklı bankalara ait %17’nin üzerinde pek çok faiz oranının yer aldığı görülmüştür. Mevduatta da her vade döneminde 10’dan fazla farklı fiyat teklifi görülmüştür.

180 Bu veriler ışığında, bu kadar farklı fiyat tekliflerinin olduğu bir piyasada fiyat paralellikinden bahsetmek mümkün değildir. Bankacılık sistemi oligopolcü bir piyasa yapısına sahip olup, bazı bankaların piyasa yapıcı bir pazar gücüne sahip olması ve paranın homojen bir ürün olmasından ötürü, diğer bankaların bu bankaların fiyat hareketlerini izlemeleri kaçınılmazdır. Esasen, piyasalardaki dalgalanmalar, Merkez Bankası borç alma ve verme faiz oranlarının yükselmesi, bankaların bu süreç içinde bireysel piyasa izlenimleri sonucu edindikleri kanaatlerine bağlı olarak hem kredi, hem mevduat faiz oranlarında nispi değişikliğe gitmeleri finansal piyasaların işleyişinin gereği olup, bazen bu değerlendirme sonuçlarının kısmen de olsa paralellik göstermesi mümkündür. Yukarıda da belirtildiği gibi, bu oranların bir fiyat paralellikini göstermediği, piyasanın oligopolcü yapısı içinde aksine önemli bir fiyat çeşitliliğini içerdiği tespit edilmiştir.

06-53/689-196

K. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusuna ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.